

**ПРО КУЛЬТУРНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ
ІЗ ЗАРУБІЖНИМИ КРАЇНАМИ
у травні 2024 року**

*(оглядова довідка за матеріалами
преси, інтернету та неопублікованими документами)*

В Україні

Заступниця міністра закордонних справ України, голова Національної комісії у справах ЮНЕСКО Ірина Боровець провела зустріч з президенткою Французького інституту Евою Нгуєн Бінь під час її візиту до Києва. У ході зустрічі було підписано Угоду про партнерство, пріоритетними сферами діяльності було визначено візуальне мистецтво, літературу і видавничу справу та музику. На підписанні угоди також були присутні генеральний директор Українського інституту Володимир Шейко та Надзвичайний і Повноважний Посол Французької Республіки в Україні Гаель Весьєр. Зокрема в Угоді йдеться про підтримку діяльності представництва Українського інституту у Франції, яке було відкрито восени 2023 року у Парижі – через налагодження контактів з французькими інституціями і потенційними партнерами, спільну організацію культурних проєктів у Франції.

З нагоди 70-річчя вступу України до ЮНЕСКО у Національному заповіднику «Києво-Печерська лавра» 30 травня відбувся урочистий захід, який об'єднав дипломатів та представників міжнародних місій. Зустріч під назвою «1000-ліття європейської історії та культури» символічно пройшла на першому українському об'єкті, який внесено до Списку всесвітньої спадщини, – «Київ: Собор святої Софії та прилеглі монастирські споруди, Києво-Печерська лавра». Увагу заходу приділили й висловили підтримку Україні та її зусиллям у збереженні культурної спадщини посольства Австрії, Болгарії, Вірменії, Данії, Індії, Ірландії, Кіпру, Південної Кореї, Литви, Нідерландів, Норвегії, Польщі, Румунії, Словаччини, Угорщини, Фінляндії, Чехії, Швеції та Японії.

Під егідою національних комісій України, Німеччини, Польщі та Австрії у справах ЮНЕСКО у сесійній залі Львівської міської ради 9 травня проходила міжнародна конференція «Сила культури і освіти під час війни», присвячена 70-річчю Гаазької конвенції, 70-річчю членства України в ЮНЕСКО, а також обговоренню ролі ЮНЕСКО у захисті культурної спадщини. У межах заходу відбулася низка панельних дискусій, що порушували такі питання, як виклики захисту культурних цінностей під час збройних конфліктів та успішні приклади

міжнародної співпраці; виклики стійкості Глобальної мережі міст ЮНЕСКО, що навчаються; оцінка ролі креативних індустрій у сталому розвитку творчих міст та інші. Серед спікерів заходу були, зокрема, директорка Інституту ЮНЕСКО з навчання впродовж життя (UIL) Ізабелла Кемпф, заступник Генерального секретаря Комісії Австрії у справах ЮНЕСКО Клаудія Ісел, представники польської мережі ASPnet та міст ЮНЕСКО, що навчаються: Деррі (Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії), Полтави, Нікополя, Мелітополя.

30–31 травня в Києві тривав II форум «Українська культурна спадщина: #ДійЗадляСпадщини». Подія стала майданчиком для діалогу щодо збереження та захисту культурної спадщини між представниками громадянського суспільства, держави, культурної спільноти, міжнародних донорів та інституцій. Організатор форуму – Програма сприяння громадській активності «Долучайся!», що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) та здійснюється Рафт в Україні. Партнерами заходу виступили Міністерство культури та інформаційної політики України, UNESCO Desk in Ukraine, Український інститут, House of Europe. Головна тема Форуму цього року – внесок громад у збереження та відновлення культурної спадщини, а також роль освіти, культури та безпеки як невід’ємних елементів її захисту. Подію урочисто відкрили Теодора Делл, заступниця директора Місії USAID в Україні, К’яра Децці Бардескі, Голова Бюро ЮНЕСКО в Україні та ін. Упродовж двох днів форуму його учасники, серед яких експерти з різних галузей й регіонів України та їхні європейські колеги, були залучені до панельних дискусій та обговорень. Зокрема у другий день форуму відбулась панельна дискусія «Культурна спадщина як інструмент дипломатії», організована Українським інститутом. У рамках форуму також пройшов урочистий фінал щорічного онлайн-брейншторму та навчальної програми з диджиталізації культурної спадщини України – «Хататон 5.0: Спадщина. Стійкість. Інновації». З 64 проєктів організатори конкурсу відібрали десять фіналістів, які вперше мали можливість презентувати свої роботи перед журі та експертами культурної сфери в офлайн-форматі на Форумі «Українська культурна спадщина #ДійЗадляСпадщини». Переможцями проєкту стали п’ять команд, які розділили між собою призовий фонд у 5000 євро. Окрім того, три проєкти отримали спеціальну нагороду від британської організації The Institute for Digital Archaeology. «Хататон 5.0: Спадщина. Стійкість. Інновації» реалізується в співпраці House of Europe, Goethe-Institut в Україні та Digitizing.Space за підтримки Європейського Союзу.

3 травня, у Всесвітній день свободи преси, ЮНЕСКО відкрила в Києві, в Національному музеї мистецтв імені Богдана та Варвари Ханенків, виставку фотографій українських фотожурналістів «За об’єктивом: культура у вирі війни». У рамках проєкту ЮНЕСКО, який реалізував Інститут масової інформації, 65 фотожурналістів пройшли тренінги з безпеки, надання першої допомоги, а також фотографування об’єктів спадщини та культурного репортажу.

25 травня в межах святкування Дня Європи у Мистецькому арсеналі у Києві відбувся фестиваль «Разом Діємо Фест», організований Представництвом Європейського Союзу в Україні. Він продовжив нову комунікаційну кампанію «Разом діємо. Разом ми – Європа», спрямовану на висвітлення підтримки Євросоюзом українських громадських організацій та медіа з перших днів повномасштабної війни. На початку фестивалю відбулася дискусійна панель про допомогу Україні від ЄС та роль громадянського суспільства у прокладанні шляху до Європейського Союзу. Окремою подією #РазомДіємо Фесту стало оформлення керамічного панно Європа-Україна, що відображає мистецький образ України майбутнього у складі ЄС. У павільйоні ЄС відвідувачі могли отримати вичерпну інформацію про відносини України та Європейського Союзу та безпрецедентну допомогу, яку ЄС надає Україні під час війни, зокрема ОГС та медіа.

Також до Дня Європи на Скляному мосту в Києві було розгорнуто фотовиставку «Київ і Європа: об'єднані в різноманітті – міцні в єдності!» Експозицію склали понад 100 світлин, на яких розкриваються різні аспекти всебічної підтримки України з боку європейських країн-партнерів. Окремі фото надали посольства Угорщини, Королівства Данії, Королівства Швеції та міжнародні організації з міграції. На виставці, зокрема, можна було побачити роботи іноземних фотокореспондентів: Пьотра Войнаровського, Веслава Майки, Яна Грачинського, Сату Вуоріненна, Андерса Дж Уорна, Жана-Батіста Гурлія та інших.

На Михайлівській площі Києва 21 травня відбулося відкриття вуличної виставки «Європейська спадщина Донеччини та Луганщини», присвяченої історичним пам'яткам Маріуполя, Дружківки, селища Нью-Йорк, Лисичанська, побудованих промисловцями з країн Європи, та їх руйнуванню до та під час війни. Проєкт підтримано в рамках програми (re)connection UA 2023/24, що реалізується ГО «Музей сучасного мистецтва» та Ukrainian Emergency Art Fund (UEAF) у партнерстві з ЮНЕСКО, та фінансується через Надзвичайний фонд спадщини ЮНЕСКО та ініціативу ЮНЕСКО-Ашберг для митців та культурних професіоналів.

16–18 травня тривав X Львівський медіафорум. Фокусна тема події: «Мова для порозуміння: шукати сенси в поляризованому світі». Форум зібрав представників різних середовищ – від журналістів і лідерів громадянського суспільства до фахівців міжнародних організацій, політиків і дипломатів з 36 країн. Головними спікерами форуму стали голова Центру громадянських свобод Олександра Матвійчук й професорка Колумбійського університету Гаятрі Чакраворті Співак. Поміж іншим під час конференції виступали британський нейрохірург і письменник Генрі Марш, польсько-американська літературознавиця Ева Томпсон, британський історик Тімоті Гартон Еш. Окремою подією форуму стала дискусія американського журналіста Террелла Старра, вірменської письменниці Лусіне Харатян і української журналістки Ольги Токарюк про способи вийти з тіні імперії.

Делегація польських журналістів та публіцистів перебувала з візитом в Україні з 20 до 23 травня. Візит було організовано Українським інститутом

спільно з Centrum Mieroszewskiego в рамках проєкту Study visits to Ukraine. Він покликаний продемонструвати злочини російських окупантів проти України та її культури, а також надати іноземним учасникам краще розуміння контексту та поточної ситуації в країні. Делегація у складі Міхала Шулджинського (Rzeczpospolita), Бартоломея Радзеєвського (Nowa Konfederacja), Маріуша Ковальчика (Press), Томаша Терліковського (RMF) та Яна Лоренца (Kanal Zero) мала оглядову екскурсію центром Києва, а також ряд зустрічей, зокрема з головою Українського інституту національної пам'яті Антоном Дробовичем у Інформаційно-виставковому центрі Музею Майдану, у Міністерстві закордонних справ з Вікторією Ляліною-Бойко, директоркою департаменту публічної дипломатії та комунікацій, з представниками Кримської платформи та з представниками київського культурного середовища в Музеї Ханенків: директоркою музею Юлією Вагановою, в. о. директора Довженко-Центру Оленою Гончарук, заступницею директорки Українського інституту книги з питань міжнародної співпраці Оленою Одиною та представницею громадської організації «Музей сучасного мистецтва» Юлією Гнат. У Національному заповіднику «Києво-Печерська лавра» делегати мали екскурсію, а після, на відкритій дискусії з експертами, вони обговорили питання російської дезінформації та пропаганди та як вибудовувати стратегічні комунікації на державному і громадському рівні.

За кордоном

Комітет культури Парламентської асамблеї Ради Європи (ПАРЄ) у Копенгагені підтримав Резолюцію «Протидія нищення культурної ідентичності під час війни та миру», яку представила членкиня української делегації у ПАРЄ та народна депутатка Євгенія Кравчук. ПАРЄ розгляне ухвалення резолюції на своїй червневій сесії. Свій виступ у комітеті Євгенія Кравчук проілюструвала книгою письменника Володимира Вакуленка, яку надрукувало видавництво Vivat, чия друкарня у Харкові була зруйнована ракетним ударом росії.

У нідерландському місті Гаага, в будівлі Палацу миру, 14–15 травня проходила міжнародна конференція «Культурна спадщина та мир», організована ЮНЕСКО у співпраці з урядом Нідерландів. Україну на ній представляли заступниця міністра закордонних справ Ірина Боровець, Надзвичайний і Повноважний Посол України у Нідерландах Олександр Карасевич, а також експерти, які документують злочини РФ проти культурної спадщини України. В Гаазі українські експерти, серед яких лідер команди НеМо:Ukrainian Heritage Monitoring Lab (Лабораторія моніторингу української спадщини) Василь Рожко, мистецтвознавиця Роксолана Макар та інші, розповіли про зруйновані росією пам'ятки та закликали покарати винних. Станом на сьогодні вже обстежено понад вісімсот об'єктів у тринадцяти областях України.

У Стокгольмі 14 травня відбувся семінар в рамках міжнародного проєкту «UREHERIT: Архітектори для спадщини в Україні: відтворення ідентичності та пам'яті», який ініціювала Асоціація архітекторів Литви. Він співфінансується

програмою Європейського Союзу «Креативна Європа». До проєкту залучено 11 фахових організацій із дев'яти країн Європи.

12 травня перша леді Олена Зеленська відвідала столицю Сербії, Белград. У рамках цього візиту дружина Президента України разом із першою леді Сербії, міністрами закордонних справ двох країн Дмитром Кулебою та Марко Джуричем взяла участь у відкритті української книжкової полиці в бібліотеці Белграда. Перші леді також взяли участь у запуску українського аудіогіда у фортеці Калемегдан у центрі Белграда в межах проєкту з поширення української мови в пам'ятках світу. Крім того, О. Зеленська провела зустріч із представниками української та українсько-русинської громад.

29 травня в Українському Інституті Америки у Нью-Йорку відбулося офіційне відкриття виставки «Щоденники війни: непочуті голоси українських дітей». Проєкт, який розповідає про досвід українських дітей під час війни, ініційований ритейлеркою та меценаткою Христею Храновською. Серед запрошених гостей заходу були постійний представник України при ООН Сергій Кислиця, герой проєкту Владислав П'ятін-Пономаренко та діячі дипломатичної спільноти з низки країн. США стали п'ятою точкою в маршрутній карті проєкту. До цього виставка вже діяла у Нідерландах, Україні, Франції та Німеччині.

З 1 травня по 3 червня у приміщенні Чунчугван комплексу Чонгваде у Сеулі відкрито художню виставку «Діти, які малюють надію». На ній представлено понад 250 робіт із чотирьох дитячих мистецьких проєктів України – «Art Armor Kids», «Mom, I see war», «For God I create the best», «Future for Ukraine». Це спільний проєкт Міністерства культури, спорту та туризму Республіки Корея, фундації Чонгваде та Міністерства культури та інформаційної політики України.

Надзвичайний і Повноважний Посол України в Естонії Максим Кононенко взяв участь у відкритті виставки «Мамо, я не хочу війни!», яка розпочала свою роботу у Рійгікогу Естонії у День пам'яті та перемоги над нацизмом у Другій світовій війні. Частина виставки – це малюнки польських дітей, створені у 1946 році. Інша частина виставки показувала малюнки українських дітей, створені після 2022 року під час триваючої повномасштабної війни росії проти України.

Заступник генерального директора Українського інституту Алім Алієв взяв участь у 9-й асамблеї Глобальної мережі з публічної дипломатії в Досі (Катар). У своєму виступі Алім Алієв акцентував на знищенні росією об'єктів культурної спадщини та поділився ключовими змінами у діяльності Українського інституту після початку повномасштабної війни.

До 80-х роковин депортації кримських татар

В Україні

Верховна Рада ухвалила Звернення до урядів та парламентів іноземних держав, міжнародних організацій, парламентських асамблей у зв'язку з 80-ми роковинами геноциду кримськотатарського народу 1944 року. Українські депутати закликали партнерів визнати депортацію кримських татар із Криму у

1944 році актом геноциду і долучитися 18 травня до вшанування пам'яті його жертв, а також сприяти відновленню державного суверенітету України над тимчасово окупованими РФ територіями, включно з Автономною Республікою Крим і містом Севастополем.

За кордоном

Голова Верховної Ради України Руслан Стефанчук в Анкарі взяв участь у зборах з нагоди 80 роковин депортації кримськотатарського народу та вшанування жертв цього злочину з представниками кримськотатарської спільноти Турецької Республіки. Також у межах офіційного візиту до Туреччини Р. Стефанчук спільно з послом України Василем Боднарем та керівником Апарату ВРУ В'ячеславом Штучним провів церемонію вручення державних нагород та відзнак Верховної Ради України громадянам України та Туреччини, а також представникам громадських організацій.

У турецькому місті Ескішехірі, де мешкає численна кримськотатарська діаспора, відбулися багатотисячний хід і мітинг, до яких також долучилися представники української громади, Верховної Ради України та Меджлісу кримськотатарського народу. У рамках заходів до 80-ї річниці депортації кримськотатарського народу в Ескішехірі було відкрито Парк кримської культури та пам'ятник визначним діячам кримськотатарського народу: громадському діячу та організатору першого курултаю Номану Челебіджихану, вченому-тюркологу, поету та письменнику Бекіру Чобан-заде, просвітителю, письменнику, педагогу та громадському діячу Ісмаїлу Гаспринському, лідеру кримськотатарського народу Мустафі Джемілеву.

У штаб-квартирі ЮНЕСКО у Парижі з 29 до 31 травня працювала виставка «Збережена спадщина кримськотатарського народу», організована Постійним представництвом України при ЮНЕСКО у співпраці з українською, кримськотатарською громадською організацією «ALEM». До уваги міжнародної спільноти було представлено нематеріальну культурну спадщину кримських татар: національний кримськотатарський орнамент «Орьнек» і традиційне жіноче вбрання. На відкритті виставки відбувся концерт «JAMALA QIRIM» української співачки кримськотатарського походження Джамали.

Виставка «Qalqan/Щит» українського кераміста Рустема Скибіна, організована Посольством України в Болгарії, діяла з 8 до 17 травня в галереї «Місія» у Софії.

Посольство України в Перу провело у місті Ліма 20 травня вечір пам'яті для місцевої української громади й усіх небайдужих перуанців. Під час заходу для гостей Посольства було проведено лекцію про історію та культуру кримських татар, продемонстровано фрагмент документального фільму «Свідки геноциду 1944-го року» режисера Ельвіра Сагірмана (2020 р.).

Вшанування пам'яті

В Україні

14 травня на Алеї Праведників у Бабиному Яру в Києві відбулась традиційна спільна міжконфесійна молитва, присвячена Дню пам'яті українців, які рятували євреїв під час Другої світової війни. З промовою до учасників заходу звернувся, зокрема, Надзвичайний і Повноважний Посол Держави Ізраїль в Україні Міхаель Бродський.

У День пам'яті жертв політичних репресій комуністичного режиму 19 травня у Биківні відбувся Міжрелігійний молитовний захід. Серед його організаторів – Світовий Конгрес Українців. До заходу долучилися, зокрема, Надзвичайний і Повноважний Посол Республіки Польща в Україні Ярослав Гузи та Андрій Шевченко, представник Світового Конгресу Українців.

Визнання Голодомору

За кордоном

Комітет із закордонних справ Конгресу депутатів – нижньої палати парламенту Іспанії – підтримав резолюцію про офіційне визнання Голодомору 1932–1933 років актом геноциду українського народу.

Інформаційна безпека

В Україні

Аналітики Центру досліджень «Детектор медіа» разом із британськими партнерами з Центру інформаційної стійкості (Centre for Information Resilience) провели дослідження «Медіаландшафт на тимчасово окупованих територіях України». Звіт містить детальний аналіз діяльності медіа на тимчасово окупованих територіях України та карту взаємозв'язків між основними медіаакторами. Дослідження здійснено за підтримки Фонду «Партнерство за сильну Україну», який фінансується урядами Великої Британії, Естонії, Канади, Нідерландів, Сполучених Штатів Америки, Фінляндії, Швейцарії та Швеції.

Понад триста українських журналістів і представників іноземних медіа («Голос Америки», The Washington Post, The Economist, Gazeta Wyborcza) зібрала у Бучі на Київщині 10 травня конференція Bucha Journalism Conference на тему: «Переломний момент: журналістика й тотальна війна за правду». Це спільний захід громадської організації Media Development Foundation та онлайн-видання «Українська правда».

За кордоном

Заступник міністра культури та інформаційної політики України Тарас Шевченко взяв участь у Другій додатковій нараді в людському вимірі з питань медіаграмотності та демократії у Відні, організованій Головуванням Мальти в ОБСЄ. На заході, що тривав 27 та 28 травня, він виступив зі спеціальною доповіддю.

Генеральна продюсерка цифрових платформ Суспільного Вікторія Мурована була учасницею медіасаміту Європейської мовної спілки, який відбувся 24–25 квітня у Женеві (Швейцарія). Продюсерка Суспільного долучилась до роботи в панелі диджитал-асамблеї, під час якої медійники з різних країн мали

змогу обмінятися досвідом, вивчити найкращі кейси та обговорити стратегічні рішення.

Канал «Дім» почав мовити в мережі найбільшого інтернет-провайдера Індонезії PT. Digdaya Duta Digital. «Дім» став першим україномовним телеканалом, який транслюється провайдером через IPTV мережу. Канал доступний абонентам пакета «Міжнародні канали» у столиці Індонезії Джакарті та її околицях.

Литовсько-українська команда Laisvas Ukrainos kanalas (Look TV) запустила великий європейський проєкт «ІнфоРадар», спрямований на інформування людей та психологічний захист. Одночасно з цим проєктом литовсько-українська команда Look TV створює телепрограму «Двері в Україну», що має ефіри литовською і українською мовами на найбільшому мовнику в країнах Балтії LNK. Крім того, готується багатомовний проєкт на інтернетній платформі. Він включатиме оригінальні сюжети з України, а також подкасти і дайджести англійською, польською, латвійською, іншими мовами ЄС.

7 травня у Польщі було вручено журналістські нагороди Press Club Polska 2024. Група «Інформаційний спротив» отримала нагороду «За свободу слова» Міжнародної асоціації пресклубів (IAPC).

Дні культури

За кордоном

27–31 травня у Мілані (Італія) проходив тиждень української культури «Україна є Україна», організований Асоціацією української культури «Бористен» у співпраці з Філологічним клубом Мілана за підтримки Посольства України в Італії, Генерального консульства України в Мілані. У межах тижня відбулися лекції, кінопокази та виставки, присвячені історії України, візуальному мистецтву, музиці, літературі та кінематографу. У заході взяли участь український історик Ярослав Грицак, українська піаністка Марта Кузій, викладачка української мови та літератури в Університеті Падуї Ксенія Костянтиненко, режисер документального фільму «20 днів у Маріуполі» (лауреат премії «Оскар» 2024 року) Мстислав Чернов; культуролог і кінознавець Іван Козленко; письменниця і перекладачка, викладачка української мови та літератури університетів Турина та Болоньї Ярина Груша, директор редакції видання Linkiesta і автор книги «Україна – це ми» Крістіан Рокка. Також під час заходу відбулися вистава мисткині Аліси Марченко, організована галереєю Bianchi zardin (Мілан) і кураторкою Маріелен Майрон, а також концерт піаністки Анастасії Стовбир (Полтава-Турин) і скрипальки Франчески Бонайта (Турин).

Закордонне українство

16 травня українці всього світу відзначали Всесвітній день вишиванки, який сприяє збереженню української ідентичності та традиції створення й носіння вишиванки. Зокрема у Музеї просто неба у Таллінні 19 травня близько 3 тис. людей відвідали другий фестиваль «Вишиванка об'єднує», організований

Асоціацією українських організацій в Естонії за сприяння Посольства України та Фонду інтеграції при Міністерстві культури Естонії. На фестивалі, що мав слоган «Подібне об'єднує – різне збагачує!» серед іншого виступили танцювальні та вокальні колективи України, які представили різні культури, зокрема, Естонії, Польщі та Японії. У Лондоні українська громадська спільнота у Великій Британії «UA in UK Fashion & Beauty Community» запросила відвідати фестиваль «Vyshyvanka-Fest» (16–19 травня). Фундація «Ватага», яка є платформою для українського мистецтва та культури в Нідерландах, організувала святковий захід до Дня вишиванки в Design Museum Dedel (Гаага), де разом зібралися українські, голландські та швейцарські волонтери. Своєю чергою Посольство України в Латвії запросило долучитися до ходи у вишиванках у Ризі, за організації Українського дому у Латвії (16 травня) та святкових заходах у місті Резекне (18–19 травня).

4 травня в Баку пройшов другий благодійний фестиваль-ярмарок азербайджансько-української культури «Vesnyanka» («Веснянка»), організований Спільнотою українок в Азербайджані. Захід другий рік поспіль проходив під слоганом «Від витоків до сьогодення – від Новруза до Великодня», що підкреслює основну ідею заходу: популяризацію мультикультуралізму, ознайомлення азербайджанців із традиціями святкування весняних свят в Україні, сприяння культурному обміну. У межах заходу відбулися майстер-класи, концерт та благодійний ярмарок, мета якого полягала у зборі коштів шляхом створення handmade робіт та крафтових виробів українськими та азербайджанськими майстрами. Усі виручені кошти будуть спрямовані на допомогу дітям Азербайджану та Україні.

Посольство України у США та місцева українська громада 4 травня взяли участь у щорічному фестивалі PassportDC2024, який об'єднав понад 60 посольств іноземних держав. Під час заходів в Українському домі у Вашингтоні, зокрема, можна було почути гру на бандурі у виконанні Марії Богомолової. Відбулися танцювальні виступи Carpathia Folk Dance Ensemble та різноманітні майстер-класи.

В італійському місті Болонья 26 травня на площі Лучіо Далла пройшов шостий фестиваль української культури «UKRO 2024», до участі в якому було запрошено представників українських культурних асоціацій, асоціацій соціального спрямування, волонтерських організацій, які постійно проживають на території Італії. Організатор фестивалю «UKRO 2024» – Асоціація «Італія – Україна» (Болонья), яка виграла попередній конкурс та отримала перехідне право на організацію цього заходу.

Представники української громади Південної Кореї та Посольства України взяли участь у фестивалі «2024 Children's Day Cultural Festival» з нагоди Дня дітей у Військовому меморіалі Кореї у Сеулі. Зокрема на ньому було представлено малюнки учасників Міжнародного марафону мандрівних виставок «Формула миру в мистецтві дітей». Організатори марафону – Міжнародний артфорум «Незламний Золотий мольберт» спільно з Департаментом з питань культури та національностей Львівської обласної

військової адміністрації. Експозиція виставок формується з творів мистецтва учасників з 29 країн світу.

5 травня у м. Санліс (Франція) відбулися традиційні Дні Анни Київської. В урочистостях взяли участь заступниця мера міста Флоренс Міфсуд, представники Посольства України у Франції, єпископ Української греко-католицької церкви Гліб Лончина, представники «Пласту» і франко-українських асоціацій. Учасники провели урочисте зібрання біля пам'ятника Анні Київській у Санлісі, а також спільну молитву в абатстві Святого Вінсента, яке заснувала Анна, та біля знаку жертвам Голодоморів.

У Музеї Тараса Шевченка в Торонто (Канада) 16 травня було відкрито виставку світлин меморіального проєкту «Карбована Шевченкіана. Шана у світі великим українцям» та етнографічного проєкту «Батьківська хата. Homestead» за підтримки 64-го та 147-го Відділів Союзу українок Америки.

Спілка стрільців Литви, литовські українці та всі небайдужі відзначили у Військовому музеї Вітаутаса Великого у Каунасі День Героїв України (23 травня). Участь у заході взяв також Надзвичайний і Повноважний Посол України в Литві Петро Бешта. Під час заходу музичні твори виконали карильйоністка Роберта Даугелайте, баяніст з Харкова Юхим Мельников та ін. Також відбулася прем'єра документального фільму «Євген Коновалець: на шляху до українсько-литовської єдності», знятого Військовим музеєм Вітаутаса Великого.

З нагоди 25-річчя діяльності Українського земляцтва «Водограй» в естонському м. Сілламає 23 травня відбулася Міжнародна науково-практична конференція «Джерело виховання культуротворчості». На відкритті конференції виступив Надзвичайний і Повноважний Посол України в Естонській Республіці Максим Кононенко. На заході також була присутня голова Світової координаційної виховно-освітньої ради Світового Конгресу Українців Любов Любчик.

18 травня в Амстердамі другий Форум української громади у Нідерландах зібрав понад 100 представників українських громадських організацій, волонтерів та активістів. Цього разу говорили про молодіжний рух та про можливості професійного розвитку української молоді. Захід відкрив Надзвичайний і Повноважний Посол України у Нідерландах Олександр Карасевич.

Музика

В Україні

17–21 травня у Національній філармонії України тривав міжнародний музичний фестиваль Kyiv Spring Sound. У межах події пройшли три концерти, в яких взяли участь закордонні гості: американський піаніст Кевін Кеннер, нідерландський кларнетист Мішель Маран (крім виступу на фестивалійній сцені у переддень концерту в Музичному салоні НФУ він провів майстер-клас для українських кларнетистів) та іспанська скрипалька Летісія Морено.

Концертом за участі Академічного симфонічного оркестру Львівської національної філармонії під батутуою Теодора Кухара 17 травня відбулося

відкриття 43-го Міжнародного фестивалю «Віртуози» у Львові. Приєднався до оркестру і чеський віолончеліст Іржі Барта. Вже 24 травня Академічний симфонічний оркестр Львівської національної філармонії виступав під орудою польського диригента Вінсента Козловського. А 30 травня на фестивалі вперше у Львові виступив молодий данський піаніст та композитор Мортен Єссен, який приїхав зі своїм проєктом-присвятою Україні.

Національний ансамбль солістів «Київська камерата» під керівництвом канадської диригентки українського походження Кері-Лінн Вілсон виступив 30 травня у Національній філармонії України з програмою із творів винятково українських композиторів. Концерт пройшов за підтримки Посольства США в Україні, Культурного центру «Dom Майстер Клас», готелю «Прем'єр Палац». Виступ у Києві став другим після того, як «Київська камерата» успішно представила цю програму американській аудиторії 28 квітня у концертному залі Карнегі-хол у Нью-Йорку.

24 травня у стінах Хмельницької обласної філармонії відбулася чергова подія, що стала продовженням традиції культурних діалогів Польщі та України, натхненником якої є засновник і президент Fundacja Pro Musica Viva, організатор Днів української музики у Варшаві, польський і український диригент Роман Ревакович. Завдяки співпраці з «Pro Musica Viva» та за підтримки Міністерства культури та національної спадщини Республіки Польща і Польського інституту в Києві симфонічний оркестр Хмельницької обласної філармонії під батудою Романа Реваковича представив українським глядачам музичний вечір «Монюшко. Лютославський. Шуберт». Це – перший захід ряду концертів польської класичної музики від фонду Pro Musica Viva, які пройдуть в українських містах. Їхня мета – показати в контексті світової класики творчість видатних польських композиторів – Вітольда Лютославського, Кшиштофа Пендерецького, Генрика Міколая Гурецького, Войцеха Кіляра, Міколая Пьотра Гурецького, Станіслава Монюшка.

27 травня Посольство Італійської Республіки в Україні передало Міністерству культури та інформаційної політики України два цифрових піаніно, тромбон, тубу та валторну. Ці музичні інструменти віддадуть Харківському музичному фаховому коледжу ім. Б. М. Лятошинського, який постраждав від російських бомбардувань. Це стало можливим за сприяння Міністерства закордонних справ і міжнародного співробітництва Італійської Республіки, Посольства України в Італійській Республіці, муніципалітету Мілана, а також Міністерства культури та інформаційної політики України. Цей проєкт був ініційований італійською асоціацією 4 Elements AssociAction.

За кордоном

Український інститут провів 23 травня у Відні захід «Віднайдення барокової спадщини: знайомство з українським композитором Дмитром Бортнянським». Глядачам презентували арії з опери «Креонт», яка тривалий час була загубленою, а нещодавно знайдена в одній з бібліотек Лісабону. Надалі ця партитура була відреставрована та видана за підтримки Офісу «Україна – Австрія» при Міністерстві закордонних справ Австрії. Арію виконала оперна

співачка Олена Лезер у супроводі музикантів оркестру Wiener Akademie. Також під час заходу відбулася панельна дискусія про композитора за участі керівника Офісу «Україна-Австрія» при МЗС Австрії Андреаса Веннінгера, концертмейстера, соліста оркестру Віденської академії Іллі Короля, який планує постановку опери «Креонт» у 2025 році, музикознавиці, програмної директорки Open Opera Ukraine, експертки з української барокової музики Анни Гадецької, продюсерки, культурної менеджерки та засновниці фестивалю української культури в Австрії UStream Олександри Саєнко та ін.

Фестиваль Music Meeting у Нідерландах представив за сприяння Українського інституту українську програму. Співачка, аранжувальниця та композиторка Мар'яна Головченко, яка цього року взяла участь у резиденції фестивалю, представила три концертні програми з міжнародним дуєтом Катерини Кравченко і Артура Клееса (Люксембург), гуртом Trio SonCe та скрипалькою Анною Антіповою і піаністкою Катериною Зяблюк.

Вручення стипендій від Фонду шведського мецената Андерса Валля молодим українським піаністам Роману Федюрку та Антону Бондаренку відбулося 4 травня під час концерту в Хебю (Швеція), який став частиною програми фестивалю української культури «Європейський фестиваль: Українська весна».

«Євробачення – 2023», яке Велика Британія проводила від імені України, отримало телевізійну премію Британської академії телебачення і кіномистецтва BAFTA в номінації «Найкраще шоу в прямому ефірі» (Live Event Coverage). Урочиста церемонія нагородження відбулася 12 травня в Лондоні.

«Євробачення – 2024»

У шведському місті Мальме 5 травня відбулася церемонія відкриття пісенного конкурсу «Євробачення-2024». Україну на конкурсі представляв дует alyona alyona & Jerry Neil з піснею «Teresa & Maria», який здобув третє місце.

Театр В Україні

10 травня у Жовтневому палаці в Києві відбулася світова прем'єра опери «GAIA-24. Opera del Mondo» композиторів Іллі Разумейка та Романа Григоріва. Відеоматеріали для опери було створено в жовтні 2023 року на південному та східному узбережжі острова Хортиця. Фінансову підтримку на етапі досліджень та експедицій надали Стабілізаційний фонд культури та освіти – 2023 Федерального міністерства закордонних справ Німеччини та Goethe-Institut. «GAIA-24. Opera del Mondo» також отримала підтримку в межах програми (re)connection UA 2023/24, яку втілюють ГО «Музей сучасного мистецтва» у партнерстві з UNESCO та Українським мистецьким фондом екстреної допомоги (UEAF).

3 травня у Театрі на Подолі відбулася прем'єра вистави американського драматурга Річарда Нельсона «Тускульські бесіди» у його власній постановці. Художник-постановник вистави – Андреас фон Шліппе (Німеччина). Фінансову

допомогу та підтримку проєкту надали Фонд Маркіта Грізера та Сьюзі Сейнсбері.

Прем'єра вистави «Полковник і птахи» за однойменною п'єсою болгарського драматурга Христо Бойчева у постановці литовського режисера Андріюса Дарела пройшла у Національному академічному драматичному театрі імені Лесі Українки 18 і 26 травня.

Французький режисер Ролан Озе 25 та 26 травня презентував у Києві, у Центрі художньої та технічної творчості «Печерськ», прем'єру вистави «Ми, Європа, бенкет народів». В основу вистави лягло однойменне есе Лорана Годе – французького письменника, драматурга. Проєкт створено за підтримки мерії Парижа та Посольства України у Французькій Республіці.

29 травня на сцені Івано-Франківського національного академічного драматичного театру імені Івана Франка відбувся показ вистави від режисерки з Польщі Майї Клечевської на основі поеми Адама Міцкевича «Дзяди».

Під батутою диригентки Кері-Лінн Вілсон уперше у Львівській національній опері імені Соломії Крушельницької 26 травня прозвучала опера «Украдене щастя» Юлія Мейтуса.

За кордоном

16 травня опера «GAIA-24. Opera del Mondo» композиторів Іллі Разумейка та Романа Григоріва стала подією-відкриттям Міжнародного фестивалю опери, музики та театру O.Festival у Нідерландах, у Роттердамі.

Дніпровський театр «Вірімо» виступив з гастрольями у столиці Австрії з виставою за п'єсою Карела Чапека «Біла пошесть». Показ відбувся 28 квітня в сучасному концерт-холі «Das Myth». Ще один показ цієї вистави пройшов у празькому театрі Vzlet 1 травня. Проєкт «Біла пошесть: фантастичний реалізм часів однієї війни» співфінансується програмою ZMINA: Rebuilding, створеною за підтримки Європейського Союзу в рамках спеціального конкурсу заявок на підтримку українських переселенців та українського культурного і креативного секторів, за підтримки IZOLYATSIA. Наступний показ вистави пройшов у Празькому театрі Vzlet 1 травня.

Кіно

В Україні

13-й фестиваль американського кіно «Незалежність» проходив за сприяння Посольства США 9–15 травня в Києві та у Львові. Відкрила фестиваль неігрова драма «Порцелянова війна» (Porcelain War, США – Україна – Австралія) – володар Гран-прі кінофестивалю «Санденс» у конкурсі американської документалістики. Цей фільм – спільна робота американця Брендана Белломо та харків'янина Слави Леонтьєва. У фокусі ретроспективи «Незалежності» – доробок режисерів-братів Джоеля й Ітана Коенів. Що ж до основної програми, то вона охоплювала ігрові та документальні релізи 2023–2024 років: «Я бачив тебе уві сні» (реж. Крістоффер Борглі); «Кухня» (реж. Алонсо Руїспаласіос); «Усі ґрунтові дороги на смак солоні» (реж. Рейвен Джексон); «Доросле життя» (реж. Дастін Гай Дефа).

10 травня в Києві в інформаційно-виставковому центрі Музею Майдану пройшла прем'єра документального фільму-розслідування «Crossfire» («Перехресний вогонь») італійського режисера Крістіано Тінацці.

У столичному кінотеатрі «Жовтень» 21 травня було організовано прем'єрний закритий показ проєкту документальних короткометражних фільмів «Гімн життя» режисера Влада Станкевича. Проєкт здійснено за підтримки USAID. А 27 травня – допрем'єрний показ політичного трилера «Вторгнення. Операція «Дунай» за участі міжнародної творчої групи. В онлайн-зверненні глядачів привітав режисер-постановник фільму Петро Ніколаєв (Чехія). Стрічку створено за підтримки Держкіно компанією «ІнсайтМедіа» у копродукції України та Чехії. 30 травня цей фільм вийшов у національний прокат.

27 травня у Києві пройшов допрем'єрний показ документального фільму «10 років війни», створеного телеканалом «Еспресо» за підтримки Internews Network та Посольства США в Україні. Режисер – Олег Гаренчар, який живе і працює в США.

За кордоном

На 77-му Каннському кінофестивалі (14–25 травня) Україну було представлено Національним павільйоном на кіноринку *Marché du Film*, який став центром зустрічей та обміну досвідом. Український національний павільйон було організовано Державним агентством України з питань кіно, у співпраці з *Marché du Film - Festival de Cannes*, ГО «Центр розвитку креативних індустрій», Київським міжнародним кінофестивалем «Молодість», ГО «УкрКіноФест» та Українською Кіноасоціацією. Українська делегація представила на кіноринку низку нових проєктів та отримала гранти на подальшу роботу від Європейського фонду. Всі заходи було організовано Українським інститутом у співпраці та за підтримки партнерів. 15 травня в рамках роботи Українського павільйону відбулися закриті покази фільмів «День як день» Романа Блажана, «Мирні люди» Оксани Карпович та «Трішки чужа» Світлани Ліщинської, які увійшли до колекції ARTE – *Generation Ukraine*. Проєкт французько-німецької медіаплатформи спрямовано на підтримку української індустрії документального кіно шляхом спільного виробництва 12 документальних фільмів про вплив та наслідки російського вторгнення. Також було представлено відібрані сцени з інших фільмів колекції. «Європейський фонд солідарності з українським кіно» оголосив результати відбору нових проєктів. Це загалом 8 фільмів – 5 документальних та 3 художніх, які отримають підтримку на завершення на загальну суму 400 тис. євро: «Прислухаючись до світу» (реж. Є. Сміт); «Maidan Time Machine» (В. Тихий і Р. Любий); «Тиха повінь» (Д. Сухоликий-Собчук); «Донька» (Є. Олесов); «The Soldier's Journey» (О. Максьом); «Timestamp» (К. Горностаї); «До перемоги!» (В. Васянович); «Війна очима тварин» (М. Слабошпицький, Ю. Шашкова, О. Мамедов, М. Тузов, А. Лідаговський, С. Костюк). Український інститут також вчетверте став партнером професійної програми *Producers Network* і представив українську делегацію з п'яти українських продюсерок-

початківець. Це Дарія Захарова (Tabor), Олександра Костіна (Bosonfilm), Регіна Мар'яновська-Девідзон (Real Pictures), Олена Моренцова-Шулик (Ganzafilm Production), Вероніка Степанчук (Balcony 48). Обрані учасниці отримали можливість брати участь у всіх подіях програми Producers Network, зокрема, в ранкових круглих столах з міжнародними кіноекспертами (Breakfast meetings), а також продюсерки були представлені фаховій спільноті у всіх комунікаційних матеріалах кіноринку в рамках фокуса Producers under the Spotlight. 16 травня в Українському національному павільйоні відбувся захід з нагоди Дня вишиванки, під час якого було проведено переговори з представниками Берлінського міжнародного кінофестивалю про підтримку України на майбутніх кінофестивалях, домовленості про постпродакшн в Україні для кількох міжнародних кінопроектів.

Українська стрічка «Назавжди-Назавжди» режисерки Анни Бурячкової на міжнародному кінофестивалі незалежного кіно OFF CAMERA в Польщі стала частиною офіційного відбору головного конкурсу – «Making Way». Показ фільму «Назавжди-Назавжди» відбувся 3 травня у Кракові. Стрічку створено за підтримки Державного агентства України з питань кіно. Цьогоріч міжнародний кінофестиваль OFF CAMERA відбувався з 26 квітня по 5 травня.

На міжнародному кінофестивалі Crossing Europe, який проходив з 30 квітня по 5 травня у Лінці (Австрія), було показано дві документальні стрічки про війну росії проти України та її наслідки. У першій та в останній дні фестивалю глядачі змогли подивитися «Фотофобію» – документальний фільм спільного виробництва Словаччини, Чехії та України, знятий Іваном Остроховським та Паволою Пекарчиком. У конкурсі документальних фільмів на головний приз Crossing Europe претендувала також стрічка української режисерки Оксани Карпович «Мирні люди», яку було представлено як спільний продукт співпраці України, Канади та Франції.

З 9 до 12 травня у кінотеатрі Galleries у Брюсселі (Бельгія) відбувся фестиваль Ukraine on Film, який проводили кінокомпанія «Артхаус Трафік», Товариство Українців в Бельгії та Український інститут. На цьогорічному кіноогляді було представлено 5 стрічок: лауреат премії «Оскар», документальний фільм «20 днів у Маріуполі» режисера М. Чернова, документальна стрічка Оксани Карпович «Мирні люди» (на цьогорічному Берлінале картина отримала спеціальну відзнаку екуменічного журі в програмі Forum), документальна стрічка «Ми не згаснемо» Аліси Коваленко (учасниця торішнього Берлінале та призерка фестивалю Docudays UA) «Ля Палісіада» – повнометражний дебют Філіпа Сотниченка (це найкращий фільм 2023 року за версією Національної премії кінокритиків «Кіноколо») та відреставрована стрічка «Тіні забутих предків» Сергія Параджанова (показ було присвячено 100-річчю режисера).

З 17 до 21 травня у культурному центрі De Balie в Амстердамі (Нідерланди) відбулася спеціальна програма Київського тижня критики, об'єднана темою «Подвійна експозиція: Україна у 90-х». До програми ввійшли фільми, зняті в Україні в 90-х роках, та сучасні стрічки, присвячені цьому періоду. Фільмом-відкриттям фестивалю стала стрічка «Ти мене любиш?» Тоні

Ноябрьової. До програми також увійшла кримінальна драма «Носоріг» Олега Сенцова. Було показано і «Ля Палісіаду» Філіпа Сотниченка. Ретроспективну частину програми представляли стрічки: «Лебедине озеро. Зона» Юрія Ілленка, «Приятель небіжчика» В'ячеслава Криштофовича, та «Оберіг», містичну драму Миколи Рашеєва. Завершальним заходом став унікальний мультимедійний концерт, присвячений 100-річчю з дня народження кінорежисера Сергія Параджанова. Перформанс чергував музику, зображення та тексти, які розширюють уявлення про відомий фільм режисера «Тіні забутих предків» та унікальні обставини, за яких знімався фільм. Проект реалізовано за підтримки Нідерландського літературного фонду та Посольства України в Королівстві Нідерланди.

Короткометражний документальний фільм «Нові українські легенди. Людмила Лузан» (автор – український режисер Максим Чужа) отримав золоту нагороду Intermedia-Globe Gold на 25-му фестивалі WorldMediaFestivals Television & Corporate Media Awards 2024.

Показ документального фільму «20 днів у Маріуполі» Мстислава Чернова в історичному кінотеатрі Splendid Palace в центрі Риги 15 травня організували посольства України та Великої Британії. Крім того, перша демонстрація цієї стрічки відбулася в Таїланді 20 травня у рамках щорічного кінофестивалю ЄС в місті Бангкок. Перед початком заходу до аудиторії звернувся з промовою Тимчасовий повірений у справах України Павло Орел. А 29 квітня перший показ цього фільму в Анкарі провело Посольство України в Туреччині за підтримки Посольства Німеччини в Туреччині та Goethe-Institut в Анкарі.

У Торонто (Канада) за сприяння Генерального консульства України відбувся показ українсько-канадського документального фільму «Ми, наші улюбленці та війна» режисера Антона Птушкіна. Стрічка створювалась у співпраці з канадською компанією Yur Films. Прем'єрний показ цієї стрічки також пройшов у Нью-Йорку в одному з кінозалів Манхеттена. Захід організували волонтерська організація «Разом для України» спільно із Постійним представництвом України ООН. Права на фільм уже придбали найбільший американський бродкастер PBS для програми Nature та канадський телеканал CBC.

Прокат пригодницької комедії української режисерки Ольги Ряшиної «Я, Победа і Берлін», знятої за мотивами однойменної повісті Кузьми Скрябіна, тривав у Польщі й загалом охопив 11 міст, а 30 травня розпочався її прокат у Німеччині.

31 травня у Польщі розпочалася серія показів української кулінарної комедії «Смак свободи» режисера О. Березаня. Фільм транслювався українською мовою з польськими субтитрами.

У столиці Чехії кінотеатр «EVALD» запросив 18 травня на показ документального фільму проекту Крим.Реалії (Українська служба Радіо Свобода) «Тиха депортація». Стрічка вперше була продемонстрована чеській публіці з чеськими субтитрами. Організаторами показу виступили Радіо Свобода та організація «Щедрик», товариства українців Оломоуцького краю.

На міжнародному стримінговому сервісі Netflix вийшла документальна стрічка «Довга доба» Алана Бадоева та телеканалу «1+1 Україна». Прем'єра відбулась 1 травня. А 21 квітня стартував документальний фільм М. Чернова «20 днів у Маріуполі». Також на Netflix стали доступними для перегляду комедійний фільм «Мій карпатський дідусь» режисера Зази Буадзе, створений у копродукції України, Італії, Молдови та Чехії, український комедійний фільм режисера А. Непиталюка «Уроки толерантності», кримінальна екшн-драма від телеканалу ICTV2 «Подвійні ставки», а також перша частина нового сезону серіалу «Бріджертони», в якому операторкою 3-го і 4-го епізодів стала українська фотографка Діана Оліфірова.

Британське агентство з продажу контенту Videoplugger уклало угоду з безкоштовною телевізійною платформою OnDemand 365, придбавши права на показ документального фільму Алана Бадоева «Довга доба» у Великій Британії.

Візуальні мистецтва

В Україні

23 травня в київському Павільйоні культури відбулося відкриття фотовиставки «Перше необхідне». Кураторки Софія Кваша (Київ) та Ізабелла ван Марле (Амстердам) зібрали роботи 24 українських фотохудожників. Ця вибірка – про сьогоднішніх тих, чия творча практика розвивалася в останні десять років та припала на десятиліття війни. Проєкт мав паралельну програму – у Парижі на майданчику Музею європейської фотографії. У холі музею було розміщено декілька робіт з експозиції проєкту, а під час його відкриття в Києві було влаштовано «телеміст» з Аудиторіума Музею європейської фотографії – щоб поговорити про фотографію та її значення в сучасній культурі, зокрема під час війни. Серед спікерів були український митець Борис Михайлов та німецький фотограф Юрген Теллер.

Клуб ілюстраторів презентував у межах XII Міжнародного фестивалю Книжковий Арсенал міжнародну виставку ілюстрації, що зверталася до фокус-теми фестивалю «Життя на межі». На виставці було представлено нові роботи провідних українських і міжнародних авторів. Серед запрошених міжнародних учасників: Джеймс Доу (Велика Британія), Джу Хі Юн (США), Тібор Карпаті (Угорщина), Йошіко Хада (Японія), Юбер Пуаро-Бурден (Франція), Хесус Сісерос (Іспанія), Ола Непсуй (Польща), Патрісіо Анастаці (Італія) та багато інших.

Новий львівський артпростір Jam Factory Art Center спільно з кураторками Лізаветою Герман та Марією Ланько представили міжнародну виставку «Пам'яті тої, що пам'ятає», яка триватиме з 11 травня до 8 вересня. Вона об'єднала роботи художників з України, країн Східної Європи та Центральної Азії, створені у проміжку між 1950-ми та 2024 роком. Виставка досліджує питання пам'яті та ідентичності. Зокрема на ній експонувалися гобелени, об'єкти з текстилю та скла. Учасників з-за кордону представляли художники з Киргизстану (Гульнара Касмалієва та Муратбек Джумалієв), Польщі (Малгожата Мірґа-Тас), Румунії (Джета Браутеску), Словаччини (Анна Даучікова) та Узбекистану (Саодат Ісмаїлова).

8 травня у Львівському палаці мистецтв було відкрито виставку «Діалоги. Рефлексії в кольорі про війну, мир, опір і культуру». Проект, реалізований Італійським інститутом культури в Україні у співпраці з Львівським палацом мистецтв, об'єднав роботи художників з двох країн. На виставці можна було побачити, зокрема, твори італійських митців Паоло Койї, Клаудіо Розаті, Наталі Феррарі та Лучіо Альфонці.

За кордоном

За підтримки Посольства України у Франції та Українського інституту у Франції та у партнерстві з WhiteWall на фестивалі молоді європейської фотографії Circulation(s) у Парижі було організовано програму «Фокус Україна». У ній представили чотирьох українських молодих фотографів: Марину Бродовську («Я жартую, отже я існую»), Лізу Букреєву («Не дивись на чужий біль»), Євгенію Лаптії («„Околоток”, коли страшні казки стають реальністю»), Дмитра Толкачова («Безпечні загрози /Човни/Обличчя»).

Мерія 19-го округу Парижа ініціювала виставку робіт українських та французьких фотографів «Голоси свободи». Роботи було зроблено під час маніфестацій, які від початку повномасштабного вторгнення росії в Україну відбуваються у французькій столиці. Виставку презентували на початку травня у паризькому парку Бют-Шомон за участі французьких та українських активістів, членів Союзу українців Франції та Надзвичайного і Повноважного Посла України у Франції Вадима Омельченка.

У польському місті Казімеж-Дольни Люблінського воєводства 25 травня відбулося відкриття художньої виставки «Люблінський трикутник», що є результатом роботи мистецтвознавців та 18 митців з України, Польщі та Литви за підсумками художньої резиденції, яка відбувалася з 5 травня у селищі Боровець. Основний лейтмотив робіт – відображення відчуттів митців щодо злочинної російської агресії проти України. Участь у відкритті виставки взяли, зокрема, консул Генерального консульства України в Любліні Василь Йордан і третій секретар Посольства України в Республіці Польща Василь Мельничук.

У люблінській галереї «Лабіринт» (Польща) з 18 травня до 18 серпня діятиме виставка «Художниці у війні», присвячена мистецтву жінок, які творять в контексті війни. Виставка поєднала роботи 15 українських і 5 польських художниць. Було представлено живопис, малюнки, фотографії, а також інсталяції, об'єкти і відео. Серед тем – втрата дому, вимушене переселення, спогади про дитинство, ландшафт і ґрунт, тіло. Учасниці з України: К. Бучацька, К. Лібкінд, Л. Іванова та багато ін. Кураторський колектив: А. Сегал, В. Татарчук. Виставка проходить у межах чергової частини українського видання проєкту Secondary Archive (досліджує та архівує жіноче мистецтво Центральної та Східної Європи) за фінансової підтримки програми House of Europe.

Експозицію, присвячену мистецтву Одеси ХХ століття, було розгорнуто 17 травня у Міжнародному культурному центрі у Кракові. Тут зібрано понад 70 творів живопису, скульптури й естампа із музейних колекцій. Ініціатором цієї

експозиції став Одеський національний художній музей, також долучилися Музей сучасного мистецтва Одеси й Одеський літературний музей.

У Брюсселі за підтримки Посольства України в Бельгії 31 травня відбулося відкриття виставки української фотографині Катерини Мостової «Unveiled Ukraine», що розповідає про війну росії проти України, яка розпочалася десять років тому, у 2014 році.

У німецькому місті Ессен проходила виставка світлин української фотографки Анастасії Заруби, присвячена українській команді Invictus Games («Ігри нескорених»), яка брала участь у змаганнях в Дюссельдорфі у 2023 році.

Робота українського художника-мураліста Володимира Манжоса прикрасила вітрини нового магазину всесвітньо відомого бренду Hermes в міжнародному аеропорту Кансай в місті Осака (Японія). Проєкт називається «Вікна художника».

Музеї. Охорона культурної спадщини

В Україні

Національний музей мистецтв імені Богдана та Варвари Ханенків спільно з Музейною фундацією Хогстедера презентував міжнародний проєкт «Гаага – Київ. Живопис кінця ХІХ – початку ХХ століття із колекцій родини Гогстедерів та Пономарчуків». На виставці представили 31 картину Гаазької школи та 11 робіт українських художників з приватних колекцій. Доповнили виставку фотороботи Піта Гіспена з краєвидами сучасної Гааги.

Генеральний директор Національного музею Героїв Небесної Сотні та Революції Гідності Ігор Пошивайло отримав премію «Європейський музей року». Українець отримав одну з шести нагород, якими відзначав Європейський музейний форум. Пошивайло отримав нагороду Кеннета Хадсона, яку вручають за інституційну мужність та професійну добросовісність музеям або окремим особам. Церемонія вручення нагороди «Європейський музей року» від Європейського музейного форуму відбулася 4 травня в м. Портіман (Португалія).

Директорку Музею книги і друкарства України Валентину Бочковську нагороджено премією Гутенберга від міста Майнц (Німеччина) за самовіддану і мужню працю в найважчих умовах зі збереження національних культурних надбань у часи війни. Про це йшлося в офіційному листі музею Гутенберга у Майнці. Премія присуджується за видатні мистецькі, технічні чи наукові досягнення в галузі поліграфічного мистецтва.

10 травня київський міський голова Віталій Кличко спільно з мером Брюсселя Філіпом Клозом завітали у тимчасове фондосховище, де наразі перебуває колекція музею Івана Гончара. Посадовці обстежили нову сучасну систему контролю клімату для збереження цінних музейних експонатів. Її встановлення профінансувало місто-побратим Києва – Брюссель. Також мери Києва та Брюсселя відкрили на приміщенні самого музею Івана Гончара пам'ятну табличку про культурну співпрацю двох міст.

Також 10 травня мер Києва Віталій Кличко з Надзвичайним і Повноважним Послом США в Україні Бріджит Брінк оглянули відновлений

скляний купол Київського міського будинку вчителя, що був пошкоджений внаслідок вибуху російської ракети. Купол відновили за фінансової підтримки Посольського фонду США зі збереження культурної спадщини в Україні, Світового фонду пам'яток та Посольства Сполучених Штатів Америки в Україні.

Національний історико-архітектурний музей «Київська фортеця» офіційно оголосив про своє членство у FORTE Cultura e.V. Це європейський культурний маршрут, що спеціалізується на дослідженні та охороні історичних пам'яток-фортець.

Міністерство культури та інформаційної політики України за підтримки Посольства України в Королівстві Нідерланди отримало від Агенції культурної спадщини Нідерландів кілька тисяч синьо-білих щитів для маркування пам'яток культурної спадщини.

За кордоном

Представники близько 180 установ з України, Німеччини та Польщі зібралися в берлінській галереї Джеймса Саймона на триденну зустріч (28 – 29 травня), щоб обговорити потреби та роль українських музеїв у процесі відбудови України. Міжнародна конференція «Від кризи до майбутнього. Нові виклики музеїв в Україні» стала підготовчою до Конференції з відновлення України, яка відбудеться 11–12 червня в Берліні. Загалом конференція була сфокусована на каталозі з десяти пропозицій, підготовлених українськими музеями під час онлайн-воркшопів, організованих варшавською фундацією OVMIN. Серед іншого музеї хочуть бути включеними у процес відновлення України, слугуючи платформою для діалогу щодо зміцнення громадянського суспільства. Подія пройшла під патронатом урядів України, Німеччини та Польщі. Організатори заходу: фундація OVMIN та Український інститут у Німеччині. Партнерами виступили Мистецький фонд Ернста фон Зіменса, Пруський фонд культурної спадщини, Польський інститут у Берліні, Європейська мережа пам'яті та солідарності, Федеральний інститут культури та історії Східної Європи

27 травня в штаб-квартирі ЮНЕСКО відбулося урочисте відкриття українсько-естонської виставки «Викрадені цінності. Золото з України» в рамках роботи Допоміжного комітету Наради держав-учасниць Конвенції ЮНЕСКО 1970 р. про заходи, спрямовані на заборону та запобігання незаконному ввезенню, вивезенню та передачі права власності на культурні цінності, та Міжурядового комітету ЮНЕСКО зі сприяння поверненню культурних цінностей до країн походження або їх реституції у разі незаконного привласнення. На виставці було представлено колекції, викрадені на тимчасово окупованих росією територіях на Сході та Півдні України та незаконно вивезені в росію. Зазначені цінності були затримані естонською митницею під час вивезення з росії в Естонію. Цінності було повернуто до України у січні 2024 року.

У межах ініціативи першої леді України Олени Зеленської з впровадження українськомовних аудіоекскурсій у провідних пам'ятках світу,

чергові аудіогіди з'явилися у голландському Музеї Бредіуса, у фінському музеї Акселі Галлен-Каллела (м. Еспоо) та у художній галереї А. Г. Левентіса у Нікосії (Республіка Кіпр).

Література В Україні

23 травня в Києві відбулась презентація книги «Ер-Тоштюк» українською мовою. У заході взяв участь Надзвичайний і Повноважний Посол Киргизстану в Україні Ідріс Кадиркулов. Він підкреслив, що відтепер киргизький народний епос став культурним надбанням і українського народу.

За кордоном

Український інститут книги став членом EURead – консорціуму європейських організацій, метою якого є обмін знаннями, досвідом, дослідженнями і концепціями проєктів, а також спільна розробка нових стратегій, які сприяють промоції читання. Представлятиме Інститут у консорціумі EURead заступниця директорки з питань міжнародної співпраці Олена Одинока. Першою подією за участі Українського інституту книги стало попереднє засідання щодо планування стратегії EURead, що відбулося 3 травня у форматі онлайн.

Українська письменниця Софія Андрухович та перекладачі її книги «Амадока» німецькою – Александр Кратохвіль і Марія Вайсенбюк – стали лауреатами Міжнародної премії імені Германа Гессе. Премію присуджує Фонд імені Германа Гессе у місті Кальв (Німеччина).

Україна взяла участь у цьогорічному Міжнародному книжковому ярмарку у Варшаві, де представила національний стенд, організований Українським інститутом книги (УІК) за підтримки фундації «Історія і культура», і літературну програму. Загалом на варшавському ярмарку, який тривав з 23 по 26 травня, було презентовано понад 300 найновіших книг 20 українських видавництв та продукцію харківської поліграфії Ukrainian Puzzles. Участь України відбулася під гаслом «Крихкість існування». Окрім національного стенда, УІК координував літературну програму, що цьогоріч складалася з чотирьох подій. У ній взяли участь Світлана Тараторіна, Ярина Цимбал, Галина Ткачук, Юрій Винничук, а також Катажина Ририх, Мацей Пйотровський, Радек Рак, Марцін Гачковський. Під час ярмарку відбулися дискусії, присвячені, зокрема, впливу авторів 20-х на розвиток української літератури, про роль Харкова як міста свободи тоді й зараз, вплив війни на дітей та на дитячу літературу.

19 травня в Сен-Мало в Бретані на міжнародному фестивалі Étonnants Voyageurs у Франції після завершення дискусії «Україна: діяти, свідчити, творити у воєнний час» за участі українських авторів Артема Чапая, Наталки Ворожбит та Володимира Єрмоленка Український інститут у Франції представив платформу «Читати Україну», яка дозволить відкрити для себе українську літературу.

На літературному фестивалі «Світ книги» у Празі 24 травня за підтримки Українського інституту відбулася зустріч з українською письменницею

Катериною Міхаліциною. На сцені Jaroslav Seifert прозвучала поезія авторки у чеському перекладі. Модерував захід перекладач та письменник Олексій Севрук.

Журі дитячого та батьківського читання Національної бібліотеки Латвії відзначило книжку Катерини Міхаліциної «Хто росте у парку» як одну з найкращих дитячих книжок, виданих у 2023 році в Латвії.

25 травня на форумі іноземних культурних інститутів у Парижі, який зібрав двадцять іноземних письменників з країн-членів організації та любителів літератури на винятковій літературній події в Італійському інституті культури в Парижі, нашу країну представила на запрошення Посольства України у Франції та Українського інституту у Франції драматургиня Наталка Ворожбит.

Відвідувачі події мали нагоду зустрітися з іноземними авторами, чії твори було перекладено французькою, та послухати читання уривків з їхніх творів.

Бібліотеки

В Україні

Бібліотека на Пріорці для дітей (Київ) потрапила до короткого списку міжнародної премії «Зелена бібліотека» Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій та установ (The International Federation of Library Associations and Institutions, IFLA) з проектом «Екологічний простір Зелена бібліотека»: у пошуках екогероїв та виходу з екологічної кризи». Проект ініціювали та втілюють в життя за підтримки благодійного фонду «Бібліотечна країна».

У Чернігові було відновлено дах історичної будівлі бібліотеки, яка є пам'яткою архітектури XIX століття. Відновлювальні роботи проводилися в рамках угоди між Чернігівською обласною державною адміністрацією та Світовим фондом пам'яток.

За кордоном

У Національній бібліотеці святих Кирила та Мефодія у Софії 9 травня відбулося відкриття української книжкової полицки. Бібліотека отримала від посольства та Одеської національної наукової бібліотеки понад 70 книг. У рамках заходу також було підписано Меморандум про взаєморозуміння між Одеською національною науковою бібліотекою та Національною бібліотекою Святих Кирила та Мефодія. Проект «Українська книжкова полицка» реалізується по всьому світу під патронатом першої леді України Олени Зеленської спільно з Міністерством закордонних справ України, Міністерством культури та інформаційної політики України та Українським інститутом книги.

Посольство України в Чорногорії 15 травня відкрило українську книжкову полицку у бібліотеці Університету Донья Гориця у Подгориці. Також відкриття української книжкової полицки, першої у столиці Італії, відбулося у Державній бібліотеці імені Антоніо Бальдіні у Римі. Посольство України передало сюди близько 400 книг різних жанрів українською мовою.

Благодійність

За кордоном

19 травня у французькому місті Канни за підтримки Міністерства культури та інформаційної політики України відбувся другий «Ukrainian

Fashion Film Festival» – благодійний вечір української культури. Подія, присвячена 77-му Каннському міжнародному кінофестивалю, пройшла на Вілі Domergue. Мета фестивалю – ознайомлення європейської артспільноти з Україною через її культуру, моду, кіно, мистецтво, кухню, незламну волю. Частиною програми були покази нових колекцій від провідних українських брендів. У рамках арткорнера було представлено роботи групи «Art Alchemy». Показ фільмів української індустрії відбувся від кінокомпанії Ukrainian Producers Hub. Частиною вечора стали виступи українських артистів: гурту Yagody, Ілони Гвоздьової, Jerry Neil та Олега Скрипки. Також Асоціацією шеф-кухарів України було проведено звану вечерю. Гості мали змогу скуштувати українські національні страви, після чого відбувся благодійний аукціон на користь лікарні Святого Миколая UNBROKEN KIDS. Благодійна організація «Українотворці» збирала кошти на сучасне обладнання для лікування поранених дітей.

Національна капела бандуристів України ім. Г. Майбороди провела десяте благодійне концертне турне країнами Європи «З Україною в серці». Мета концертів – збір коштів на підтримку української культури, Збройних сил України та популяризацію самобутнього українського мистецтва. Турне розпочалося у Німеччині (м. Дрезден, 10 травня) й продовжилося у Франції, Люксембурзі, Бельгії та Польщі. Там відіграли 25 концертів.

Оркестр «Київ-Класик» дав благодійний концерт у Сієтлі (США). Концерт під назвою «Дитяча мрія – це мир» пройшов 25 травня в Venaroya Hall. Всі зібрані кошти спрямовані на лікування і реабілітацію дітей київської лікарні «Охматдит», постраждалих від російської агресії. Концерт відбувся за підтримки американського фонду The Humanity Funds. До виступу доєдналися також американські виконавці Аллен Візцутті та Міка Куан ДіЛоренцо.

26 травня у Лондоні у Великій Британії відбувся перший етап проєкту «Culture VS War» за участі українського гурту «Антитіла», який втілюється Асоціацією «Дивись українське!» за підтримки Міністерства культури та інформаційної політики України, Міністерства закордонних справ України та Міністерства оборони України. У рамках проєкту було показано документальний фільм «Culture VS War» з музикантами гурту «Антитіла» у головних ролях. Після показу гурт представив пісні в акустичному виконанні. Також в межах проєкту було проведено благодійні аукціони з унікальними лотами. Під час них вдалося зібрати 2 млн 500 тис. грн на потреби ГУР.

У нью-йоркському театрі Bedlam відбувся благодійний захід, який організували українська культурна активістка та продюсерка проєкту Diary of War Дар'я Коломієць разом з польсько-американською акторкою та режисеркою Сюзанною Шадковскі, щоб вшанувати пам'ять загиблої парамедикині Ірини «Чеки» Цибух. Американські ветерани та актори читали історії українців під час вторгнення. Також у межах заходу відбувся аукціон, завдяки якому зібрали понад 800 тис. грн для медичного батальйону «Госпітальєри». Для читань Сюзанна створила компіляцію з 14 оповідей – історій українців, які по-різному переживають російське вторгнення. Вперше вони побачили світ в однойменному документальному подкасті Дар'ї Коломієць у 2022 році.

Побратимство

4 травня Київ став містом-побратимом ще одного європейського міста – Загреба. Угоду про співпрацю і взаємну допомогу міській голова столиці України В. Кличко та очільник столиці Хорватії Томіслав Томашевич підписали у Парижі під час саміту мерів європейських міст, присвяченому Дню Європи.

Підтримка України у світі

Лабораторія журналістики суспільного інтересу (PIJL) спільно з European Centre for Press and Media Freedom (ЕСРМФ) продовжила проєкт стипендій для незалежних медіа, які працюють в Україні в умовах війни. Проєкт реалізується в рамках програми «Голоси України» за фінансової підтримки Міністерства закордонних справ Німеччини.

Міжнародний фонд культурного розмаїття ЮНЕСКО оголосив конкурс проєктів на отримання фінансової допомоги. Роботи можуть фокусуватися на наскрізних (культурна політика або стратегія, авторське право тощо) та галузевих напрямках, як-от: аудіовізуальний сектор, дизайн, медіамистецтво, музика, перформативне та візуальне мистецтво, видавництво. Максимальна сума фінансування – 100 000 доларів США.

За підтримки Performing Arts Fund NL і Міністерства освіти, культури та науки Нідерландів платформа Kyiv Contemporary Music Days (КСМД) запускає грантову програму Per Forma для українських проєктів у сфері перформативних мистецтв. Програма передбачає фінансування на суму від 1000 до 7000 євро для проєктів у сфері музики, танців, художнього читання, перформансу, пантоніми, стендап-комедії, перформаційних дисциплін і театру.

Матеріал підготувала

Ю. М. Темненко, провідний редактор
сектору ДЗК відділу НАУІ
Інформцентру з питань культури та мистецтва

Комп'ютерне опрацювання та редагування **І. Г. Піленко**

Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 1,32. Б/т. Зам. 56. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12